Haarlems Dagblad
Oprechte Haerlemfe courant 1656

Verloedert Zandvoort ?

door Myriam Baaten

Verloedert Zandvoort?

Haarlems Dagblad
Oprechte Haerlemfe courant 1656

De toekomst van Zandvoort is in brede lagen van de bevolking volop in discussie. Horeca en middenstand dringen aan op het instellen van een aparte gemeentelijke beleidscommissie voor recreatie en toerisme. Er gaan zelfs stemmen op voor het instellen van een aparte afdeling op het gemeentehuis die toeristisch beleid zal moeten ontwikkelen. De Zandvoortse ondernemers vragen van de gemeente een slagvaardig beleid. „Het toerisme in Zandvoort zit in het slop. Als er niet snel iets gebeurt, kunnen we het wel helemaal vergeten", vrezen zij.

Haarlems Dagblad maakte een ronde door het dorp en vroeg dorpelingen, middenstanders, kroegbazen en vele anderen naar hun mening over de toekomst van Zandvoort.

Deze verhalen verschenen eerder als een serie artikelen in het Haarlems Dagblad.

Zandvoort was een badplaats van allure

Zandvoort verloedert, constateerden de kroegbazen onlangs tijdens hun vakbondsvergadering in hotel Zomerlust. „Er is hier in het dorp niets te doen", luidt de klacht van veel Zandvoorters. „Er kan hier niets en er mag hier niets", klagen de ondernemers. „De gemeente besteedt veel te weinig aandacht aan de ontwikkeling van het toerisme", constateren de middenstanders. „Zandvoort is op de eerste plaats een toeristendorp en pas op de tweede plaats een woonoord", vinden de dorpelingen die hun brood verdienen aan de badgasten. Maar er zijn ook Zandvoorters die de toeristen liever zien gaan dan komen.

Voor de Tweede Wereldoorlog was Zandvoort een badplaats van allure. De Amsterdammers in goede doen kwamen met hun hele gezin een maand naar de badplaats en huurden het huis van een Zandvoorts

gezin dat tijdens de zomermaanden de omgebouwde schuur bewoonde. Dat was heel gewoon. Op last van de Duitse bezetter is rond 1942 een groot deel van Zandvoort afgebroken in verband met de aanleg van de Atlantik Wall, de verdedigingslinie van de Duitsers. De slopershamers vernielden onder meer twee sanatoria, 14 café's, 20 hotels, 16 pensions, 35 zomerhuizen en een groot aantal woningen. Tijdens de oorlog zijn plannenmakers zoals architect G. Friedhoff, in opdracht van burgemeester Van Alphen, al aan de gang gegaan met voorbereidingen voor de wederopbouw van Zandvoort. De oude allure zou hersteld moeten worden. Op 19 maart 1946 werden de inwoners van Zandvoort via een rondschrijven van de nieuwbouwplannen op de hoogte gebracht. Gepland waren onder meer een groot hotel met een concertzaal, een hotel met café-restaurant en theater, een cineac, bioscoop, vijf appartementenhotels en zeven pensions. Van deze plannen is onder meer door gebrek aan geld, bitter weinig terecht gekomen.

Dat de dorpsbestuurders in de na-oorlogse jaren overtuigd waren van het belang van het toerisme voor Zandvoort blijkt wel uit het eerdergenoemde rondschrijven van burgemeester Van Alphen. „Zandvoort ontleent zijn bestaansrecht aan zijn functie als ontspanningsoord voor de groote steden Amsterdam en Haarlem. De wederopbouwplannen moeten worden bezien in het licht van de cultureele belangen van het millioen Nederlanders welke op Zandvoort zijn aangewezen. Dit moet ook het richtsnoer zijn voor het Zandvoortsche gemeentebestuur. Verwaarloozing van dit gemeentebelang van de eerste orde door te veel acht te slaan op de plaatselijke belangetjes zal ook de huidige Zandvoortsche bevolking, vooral de neringdoenden, in hooge mate schaden en er allicht toe leiden dat het gemeentebestuur den invloed, welken het thans uitoefent zou verliezen", aldus de toenmalige burgemeester.

De wederopbouwplannen van Friedhoff bleken te hoog gegrepen. Het rijk vergoedde slechts een deel van de kosten en er waren geen financiers. Aan deze situatie is tot vandaag niets veranderd. Investeerders blijven om allerlei redenen weg en de ondernemers in de badplaats kunnen met moeite het hoofd boven water houden. „Zandvoort zit onderin het dal", zegt circuit-directeur Vermeulen. „Zandvoort zit in een neerwaardse spiraal", meent casino-directeur Steiner. Beiden zijn ervan overtuigd dat de gemeente de ontwikkeling van het toerisme moet stimuleren via het scheppen van gunstige voorwaarden, zoals bijvoorbeeld lage grondprijzen. De Zandvoortse horeca en middenstand hebben besloten niet langer te wachten op initiatieven van de gemeente. Zij hebben het onderzoeksbureau Terp ingeschakeld die voor iets meer dan 83.000 gulden de betekenis en mogelijkheden van Zandvoort op het gebied van recreatie en toerisme in kaart zal brengen. Eind '86 moet het rapport gereed zijn. Het ministerie van Economische Zaken en de Kamer van Koophandel betalen samen zo'n 60.000 gulden van de kosten. Of de gemeente Zandvoort ook een bijdrage levert is nog niet bekend.

„Zandvoort is niet zakelijk"

De 79-jarige Zandvoorter W. Bosman herinnert zich nog veel van de sloop en wederopbouw van Zandvoort. Hij werd in 1935 waarnemend gemeentesecretaris en in '40 secretaris. In 1968 legde hij zijn functie neer. „Heel Nederland verloedert, waarom zou Zandvoort dan niet verloederen?", stelt Bosman somber vast. En die verloedering gaat hem echt aan het hart. Bosman is een Zandvoorter in hart en nieren die vindt dat gemeente en ondernemers net als in 1945 weer „eendrachtig en slagvaardig aan de gang moeten om de allure van weleer te herstellen".

„Zandvoort is een badplaats, geen woonplaats", meent de ex-gemeentesecretaris. Bosman: „De mensen mogen blij zijn dat ze hier kunnen wonen. Déze burgemeester legt de nadruk op wonen en ik geloof niet dat dat juist is", voegt hij eraan toe. De Zandvoorter vindt dat burgemeester en wethouders onvoldoende eensgezind, onvoldoende sturend en onvoldoende zakelijk opereren. „De gemeente hecht te weinig aandacht aan het toerisme en dat is toch de kurk waarop het dorp drijft. Er is niet eens een toeristisch plan. Het is niet duidelijk of Zandvoort voor toerisme kiest en ondernemers worden door die twijfelachtige houding afgestoten. Een zakenman wil een zakelijke overheid tegenover zich. En wat moet zo iemand denken van een gemeente waarin sommige raadsleden vinden dat het circuit moet verdwijnen. En dan praat je wel over een jaarlijkse inkomstenbron van zes ton. Dat is toch geen zakelijke houding. Die investeerders verklaren ons voor gek. Het circuit wordt hier gedoogd in plaats van gesteund en dat is volgens mij onjuist. Het circuit is belangrijk voor Zandvoort".

Bosman stelt dat er behoefte is aan onderzoek naar de toekomstmogelijkheden van Zandvoort. Hij wijst in dit verband op de gemeente Zaanstad waar een onafhankelijke commissie onderzoek deed naar de mogelijkheden om het bedrijfsleven in die plaats te versterken. Bosman: „In die commissie zaten geen gemeentebestuurders of ambtenaren, maar vertegenwoordigers van bedrijfsleven, de Kamer van Koophandel en een aantal wetenschappers. Na vier maanden kwam deze commissie met een kort, zakelijk rapport over het politiek klimaat, het ondernemersklimaat en het imago van de Zaanstreek. Zoiets zou in Zandvoort ook moeten gebeuren".

„Hondepoep blijft groot probleem"

Piet Drommel formuleert kernachtig: „Zon is je koopman op Zandvoort". Deze vijftigjarige middenstander, ooit begonnen als strandventer van sigaren, is nu eigenaar van een aantal goedlopende zaken in de Kerkstraat. „Bij goed weer is Zandvoort een gezellig dorp. Dat dorp moet opgeknapt worden. Zandvoort verloedert niet, de horeca láát het verloederen".

„Ik heb weleens aan klanten gevraagd wat ze van Zandvoort vinden. De meesten zitten liever hier dan in Scheveningen. Daar heb je alleen de boulevard en een overdekte winkelstraat. Hier zijn veel meer mogelijkheden. Maar het moet wel bijgehouden worden, je moet tot in de perfectie werken en de boel niet laten verslonsen".

Drommel is niet tevreden over het beleid van de gemeente. „Voor mij is het grootste probleem de hondepoep. Dat vind ik zó smerig. De gemeente moet zorgen voor schone straten. Een ander punt is dat de terrasjes al om twaalf uur moeten sluiten. De bezoekers worden er dan letterlijk afgeschopt. Als alles opgeruimd is, verzamelen zich groepen jongeren op de lege pleintjes. Dat veroorzaakt alleen maar ellende. Waarom kunnen die terrassen niet gewoon open blijven?".

Al met al wil Piet Drommel een schoon en gezellig Zandvoort, waar de dagtoerist zich thuis voelt. Het organiseren van allerlei openlucht-evenementen ziet hij niet zitten, want „je bent en blijft afhankelijk van de zon. Bij slecht weer komt er toch geen mens".

Autodealer Jan Jongsma:

„Emancipatie krijgt hier meer aandacht dan toerisme"

De Zandvoortse middenstanders hebben belang bij de ontwikkeling van het toerisme. Zij zijn het wachten beu en hebben het heft in handen genomen. Onderzoeksbureau Terp gaat in opdracht van de Zandvoortse middenstandsverening Hanze, het belang van het toerisme en de mogelijkheden op dit gebied onderzoeken. Klacht van de Zandvoortse ondernemers: „De gemeente laat alle initiatieven aan ons over". Klacht van auto-dealer Jan Jongsma (te-

vens VVD-wethouder van sociale zaken): „Emancipatie krijgt hier meer aandacht dan toerisme".

„Zandvoort heeft behoefte aan mooi weer. Zolang de zon schijnt is het hier gigantisch gezellig". Dit lijkt een open deur; een simpele benadering, maar Charles Moerenburg, voorzitter van de Zandvoortse middenstandsvereniging en eigenaar van twee drugstores in het centrum meent het wel degelijk serieus. „Het valt best mee met die verloedering van Zandvoort. Maar als het slecht weer is en er wordt weinig verdiend, dan komt de kritiek los. Dan is er opeens een heleboel verkeerd".

Dit betekent overigens niet dat Moerenburg het allemaal wel best vindt. De hotel-accomodatie moet volgens hem flink worden uitgebreid en verbeterd, zowel voor mensen met een ruime als met een krappe beurs. Dit is nodig, zegt hij, om het verblijfstoerisme nieuw leven in te blazen. Zoals bekend komen toeristen tegenwoordig maar voor een paar dagen naar Zandvoort, terwijl ze er vroeger een hele maand bivakkeerden.

Moerenburg heeft vooral kritiek op de houding van de gemeente die volgens hem „onvoldoende prioriteit geeft aan de ontwikkeling van het toerisme en alle initiatieven op dit gebied overlaat aan het bedrijfsleven". Moerenburg verwacht een actief toeristisch beleid van het gemeentebestuur. „Zandvoort is een badplaats en volgens mij leeft meer dan de helft van de bevolking van het toerisme". (Over het juiste percentage blijken geen cijfers te bestaan. red.). De middenstander is van mening dat de gemeente maatregelen moet nemen om nieuwe investeerders naar Zandvoort te trekken. Hij denkt in dit verband onder meer aan een premie van de overheid.

Moerenburg steekt ook de hand in eigen boezem. „De middenstanders in Zandvoort zouden heel wat beter kunnen samenwerken. Dat gaat nog moeizaam. Er zijn namelijk allerlei tegenstrijdige belangen". Dat die samenwerking niet optimaal is blijkt wel uit het feit dat de winkeliers niet gezamenlijk adverteren. Je zou toch zeggen dat ze er belang bij hebben dat de Haarlemmers weten dat ze tijdens het zomerseizoen 's avonds en zondags in Zandvoort terecht kunnen voor hun boodschappen. „Dat is zeker waar", beaamt Moerenburg „maar je kunt Zandvoort niet vergelijken met een winkelcentrum Schalkwijk of een Cronjéstraat. De winkels liggen hier verspreid over het hele dorp. De Kerkstraat is vooral gericht op de toeristen, de Haltestraat voor een deel en de Grote Krocht helemaal niet. Kom dan maar eens tot gezamenlijke advertenties".

De middenstander vertelt dat zijn vereniging, officieel de Federatie Handelsvereniging Hanze Zandvoort, fors aan de weg timmert. „Begin dit jaar hadden we 100 leden en dat zijn er inmiddels al 170. Eind van het jaar zullen het er zeker 200 zijn", vertelt Moerenburg trots. De vereniging heeft onderzoeksbureau Terp in-

geschakeld om de betekenis en mogelijkheden van Zandvoort op het gebied van het toerisme in kaart te brengen. Daarnaast wil „de Hanze" regelmatig overleg met het gemeentebestuur over dc ontwikkeling van het toerisme.

Autodealer Jan Jongsma is van mening dat het toerisme, binnen het gemeentelijk beleid „er maar bekaaid afkomt". „Toerisme is een van de pijlers waarop Zandvoort drijft en er is niet eens één ambtenaar voor, laat staan een afdeling. En om een voorbeeld te geven: de afdeling welzijn heeft vijf ambtenaren. Toerisme en enconomische zaken worden nu behandeld in de commissie midden- en kleinbedrijf. Volgens mij moet er een aparte commissie toerisme komen!" Jongsma is van mening dat een portefeuille toerisme moet worden beheerd door iemand die er affiniteit mee heeft. „Dat is nu niet het geval. (Burgemeester Machielsen beheert onder meer economische zaken, inclusief toerisme red.) De kwaliteiten van de burgemeester liggen op het gebied van de ruimtelijke ordening", aldus Jongsma die van mening is dat goed toeristisch beleid geld zal opleveren. „Dat beleid moet door de gemeente worden ontwikkeld. De gemeente moet voorwaarden scheppen en de ondernemers moeten het uitvoeren. Neem nou de plannen voor het overdekte recreatieproject aan de kop van de Van Lennepweg. Met dat project is zo'n 80 miljoen gulden gemoeid, een gigantisch complex dat de aantrekkingskracht van Zandvoort zal vergroten. Het is de bedoeling dat de toeristen er dagenlang overdekt kunnen recreëren. Er komen zo'n 550 wooneenheden, een tropisch golfslagbad, een surfcentrum, sporthal, tennisbanen, sauna's, zonnebanken, restaurants, winkeltjes; ga eens na wat dat voor de werkgelegenheid betekent. Fantastisch toch!"

Zandvoort moet zich volgens Jongsma niet willen vergelijken met Scheveningen. „Wij zijn een volksbadplaats en we moeten niet anders proberen te zijn. We hebben een gezellig dorp en daar moeten we gebruik van maken. We hebben het voordeel van een treinverbinding, een breed strand en de beste strandpaviljoens in Nederland. Zandvoort moet de eigen mogelijkheden uitbuiten en verkopen. En die liggen volgens mij vooral op het sportieve vlak. En dan gaat het niet alleen om de watersporten, we hebben tenslotte ook het circuit. De mensen willen tijdens hun vakantie iets doen. En daar is Zandvoort uitstekend voor geschikt. Zo moet het worden: Voor een sportieve vakantie naar Zandvoort".

Circuit-directeur Vermeulen ontdekte een gat in de markt

Zandvoort: betaalbaar congresdorp

Volgens Jim Vermeulen, directeur van het Circuit, zit Zandvoort zit onderin het dal. Er is heel lang niets ondernomen om de positie van Zandvoort structureel te verbeteren. En dat moet volgens mij met rasse schreden gebeuren". Aan het woord is Jim Vermeulen, directeur van het Circuit Zandvoort. Vermeulen ontdekte een gat in de markt en bombardeert het tot nieuw impuls voor Zandvoort; het betaalbare congres.

De Zandvoortse horeca moet het hebben van de zomermaanden. En als het geen strandweer is, blijven de zonaanbidders weg. De badplaats trekt het hele jaar door wandelaars, maar die kunnen de Zandvoortse toeristenindustrie niet draaiende houden. De ondernemers zijn dan ook al geruime tijd op zoek naar zogenoemde seizoenverlengende aktiviteiten ofwel, Zandvoort moet bezoekers méér kunnen bieden dan alleen het strand. Zoals bekend wordt door burgemeester en wethouders hard gewerkt aan het realiseren van een soort Sporthuis Centrum-complex tussen Van Lennepweg en circuit. Het is de bedoeling dat mensen zich daar de hele dag overdekt kunnen vermaken. Er zijn plannen voor onder meer een groot aantal vakantiewoningen, een tropisch golfslagbad, tennisbanen, zonnebanken, sauna en winkeltjes. Vermeulen is van mening dat dit complex er zeker moet komen, maar „je moet er niet alles van verwachten".

De circuit-directeur is ervan overtuigd dat Zandvoort zich in de wintermaanden moet toeleggen op het organiseren van betaalbare congressen voor bedrijven en organisaties die Amsterdam of Den Haag niet kunnen betalen. „Er moet een groot congrescentrum komen dat 800 tot 1000 mensen kan herbergen. In die ruimte kunnen dan ook allerlei andere aktiviteiten worden georganiseerd zoals voorstellingen, exposities en kleinere beursen. Zandvoort is zeer geschikt voor betaalbare congressen omdat er voldoende eenvoudige hotelkamers zijn. Dat is in Amsterdam en Den Haag niet het geval. Bovendien kan men hier voor weinig geld goed eten".

Vermeulen praat met groot enthousiasme over zijn congres-plannen. „Moet je eens kijken wat dat Zandvoort zal opleveren. De hotels en restaurants krijgen een betere levenskans, je schept werkgelegenheid, Zandvoort krijgt een grotere bekendheid en er valt geld te verdienen". Als het aan de circuit-directeur ligt, komt dat nieuwe congrescentrum op zijn terrein. „Ik denk dat de exploitatiemogelijkheden van zo'n centrum op het circuit optimaal zijn. In de zomermaanden, als er weinig congressen zijn, kan de ruimte tijdens de races worden gebruikt.

Sponsors kunnen er hun gasten ontvangen en de autobranche kan de congresruimte bij voorbeeld gebruiken voor de introductie van nieuwe modellen". Vermeulen ziet nog meer voordelen van zo'n congresruimte op het circuit: „Zo'n centrum kan relatief goedkoop blijven als het wordt meegenomen in de bouwstroom van de nieuwe hoofdtribune. Bovendien zullen in de omgeving van het circuit en op het binnenterrein enorme parkeerterreinen worden aangelegd zodat de congresgangers hun auto bij het centrum kunnen parkeren".

Er zijn plannen voor een nieuw tribunegebouw met onder meer een bar, restaurant, vergader- en ontvangstruimte en een perscentrum. Als het aan Vermeulen ligt, zal het congrescentrum deel gaan uitmaken van dat nieuwe gebouw. „Je moet gebruik maken van de mogelijkheden en faciliteiten die er al zijn. In het nieuwe tribunegebouw komen uitgebreide persfaciliteiten zoals telefoon- en telexverbindingen. Waarom

zou je die niet in de winter voor congressen benutten. Als dat materiaal voor meerdere doeleinden wordt gebruikt, kun je goedkoper werken dan elders. En ook het organiseren van die congressen zou je voor een groot deel aan de Cenav (circuit-exploitant red.) kunnen overlaten. We hebben een enorme ervaring opgebouwd in het organiseren van aktiviteiten voor grote mensenmassa's. We kunnen zo'n stroom congresgangers met gemak verwerken".

Om zo'n plan te kunnen realiseren zijn investeerders nodig. Vermeulen vindt dat Zandvoort „geen gunstige, maar waanzinnig gunstige voorwaarden" moet creëren om deze investeerders aan te trekken. „Dat gebeurt op veel meer plaatsen in Nederland, ik zie niet in waarom dat in Zandvoort niet zou kunnen. Stel gratis of tegen lage bedragen grond ter beschikking. Geef ondernemers een premie bij de start. Kom investeerders tegemoet in de service zoals onderhoud of aanleg van leidingen. De kosten gaan voor de baat. Dat is nu eenmaal zo. Maar uiteindelijk komt het geld naar Zandvoort en dan profiteert het hele dorp mee". De circuit-directeur vindt dat Zandvoort „op alle fronten tegelijk" moet worden aangepakt. „Maak een kamer vrij in het raadhuis, ontwikkel een totaalplan, vermijd oeverloze procedures en durf harde noten te kraken. Want als iedereen alle rechten blijft claimen, gebeurt er niets", aldus Jim Vermeulen.

Casino-directeur Steiner:

Zandvoort moet een hart krijgen

Directeur Steiner van het Casino: „Zandvoort zit in een neerwaardse spiraal." Hij is van mening dat de gemeente op korte termijn initiatieven moet nemen om Zandvoort „als toeristisch produkt" te verbeteren. „Zandvoort moet een hart krijgen waar iets vanuit gaat. Het Kurhaus in Scheveningen is een extreem voorbeeld, maar ik denk wel aan een markant gebouw in het centrum, 'n symbool van Zandvoort", aldus Steiner. Hij noemt het casino en het circuit de twee enige Zandvoortse attracties van belang. „Er wordt hier onvoldoende georganiseerd. De mogelijkheden zijn er wel, maar ze worden niet benut. Het gemeentebestuur moet de ogen openen voor de onvrede in het dorp. Mensen blijven niet zomaar weg. De ondernemers hebben onvoldoende ruimte; ze moeten ondersteuning en lucht krijgen, dan komen de initiatieven vanzelf".

Steiner constateert voorts dat de VVV onvoldoende is toegerust om Zandvoort te verkopen. „De slagkracht van de VVV is door geldgebrek tot het minimum teruggebracht. Dat kan toch niet in een badplaats die leeft van het toerisme". De casino-directeur noemt Zandvoort „een geisoleerde badplaats". „Je kunt niet doorsteken naar een andere kustplaats en er zijn maar twee toegangswegen vanuit het achterland. De eindeloze files weerhoudt mensen om op mooie dagen naar Zandvoort te komen. En bereikbaarheid en trouwens ook parkeergelegenheid zijn juist zo belangrijk voor investeerders. Daarom moet de gemeente die verbeteren, want de voorwaarden zijn net zo belangrijk als de attracties zelf".

Zandvoortse autochtonen aan het woord

„Na de Grand Prix is het dorp weer van ons"

Om Zandvoortse autochtonen te vinden hoef je niet ver te zoeken. 's Ochtend rond de klok van tien vind je ze aan de koffie of borrel in café De Raadsheer aan het Dorpsplein. Wie iets over de historie van Zandvoort te weten wil komen, kan daar z'n hart ophalen. De toekomst van Zandvoort blijkt echter geen dagelijks onderwerp van gesprek onder de autochtonen. En toch zijn ze allesbehalve tevreden over de huidige situatie.

„Als de Grand Prix achter de rug is, dan is het dorp weer van ons". Deze ene zin vat alle problemen samen. De Zandvoorters die niets te maken hebben met de toeristenindustrie vinden over het algemeen dat de uiteenlopende belangen in de badplaats moeilijk te verenigen zijn. Degenen die hun boterham verdienen aan de zomergasten reageren, zoals verwacht, aanzienlijk toleranter.

„Het dorp stinkt", zegt een van de autochtonen die de toeristen liever ziet gaan dan komen. „'s Morgens als ik om half zes met m'n hond door het dorp wandel zie ik kraaien en meeuwen de vuilnisbakken leegpikken. Die rotzooi komt op straat terecht. Vooral die visafval stinkt. Ze moeten die bakken vaker legen". „De politie moet vaker en harder optreden", vult een ander aan. Hij ergert zich vooral aan de baldadigheid op de boulevard en in het dorp. „Ik heb er wel begrip voor dat mensen geld willen verdienen, maar laten ze dat niet zo luidruchtig doen". De kritiek is niet van de lucht. „Amsterdammers scheuren door onze straten en hun honden poepen het dorp onder; ik kan m'n auto niet voor m'n eigen deur zetten". Ondanks de klachten zijn deze Zandvoorters niet blind voor het

belang van het toerisme voor Zandvoort. „Iedere Zandvoorter wil geld verdienen. Dat is nu eenmaal zo en daarom is iedere Zandvoorter op het toerisme ingesteld", zegt een garnalenvisser. „We hebben wel last van ze, maar we hebben ze ook nodig", vult een ander aan. „Er moet wel iets gebeuren willen we de toeristen vasthouden", zegt de garnalenvisser. Hij heeft een plan. „Een zeehaventje. Ze moeten hier zo'n haventje maken. Dat is toch prachtig. Wat moet je nou als je in IJmuiden aanlegt. Hier is het toch veel gezelliger. Tja, het kost wel een paar centen, maar die haal je er wel weer uit. Zo'n haventje trekt allerlei bedrijven aan zoals werfjes en zeilenmakers.

Terwijl de autochtonen in De Raadsheer fantaseren over een Zandvoorts zeehaventje, kijkt de 43-jarige Lou Koper achter een kop koffie toe. „Je moet het plezier van de badgast en de overlast voor de Zandvoorter met elkaar in evenwicht brengen", luidt het devies van deze Zandvoorter. „En dat kan door van Zandvoort een goede volksbadplaats te maken. Dan komen zowel de inwoners als de ondernemers en de toeristen aan hun trekken. Ze moeten hier met hun voetjes op de grond blijven en geen utopie najagen. Zandvoort is geen badplaats met de allure van Scheveningen en zal dat ook nooit worden".

Lou Koper is een bekend gezicht in het Zandvoortse. Hij was op een blauwe maandag nog lid van de gemeenteraad voor klein-links. In de zeventiger jaren maakte hij actief deel uit van de Zandvoortse jongerenbeweging. Koper heeft jarenlang gewerkt in de Amsterdamse drugshulpverlening en in het zogenoemde randgroepjongerenwerk in Hoorn. Sinds een jaar leeft hij van een uitkering.

„De enige ambitie die ik nog heb is het doen van onderzoek naar de ontwikkeling van de arbeidersjongeren tussen '45 en '80. Om dat te kunnen doen ga ik sociologie studeren aan de universiteit".

„Zandvoort heeft duinen en strand. Dat trekt mensen die komen recreëren en dat is hun volste recht. Bovendien is dat ook in het belang van Zandvoort. Het is de taak van het gemeentebestuur om de verschillende belangen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Het probleem is echter dat dat niet gebeurt. We zitten met een besluiteloze overheid. En het hoeft volgens mij geen probleem te zijn: in de winter leg je prioriteit bij de inwoners en in de zomer bij het toerisme. Ik vind bij voorbeeld dat het centrum in de zomer autovrij moet zijn en dat 's winters de parkeermeters buiten dienst moeten worden gesteld".

Koper vindt dat de gemeente onvoldoende rekening houdt met de eigen bevolking. „Er is geen bioscoop, geen behoorlijk cultureel centrum, geen jongerencentrum en het zwembad is te duur. En weet je hoe dat komt? Op een achternamiddag is in het raadhuis besloten dat het zwembad een springtoren en een golfbad zou moeten krijgen. De exploitatiekosten zijn de pan uitgerezen en de toegangsprijzen ook. En dat terwijl we in Zandvoort alleen maar behoefte hebben aan een gewoon overdekt zwembad waar onze kinderen kunnen leren zwemmen".

„Er wordt niet creatief gedacht over oplossingen", vindt Lou Koper die het dorpsbestuur „incompetent" noemt. „Wat doen ze nou om de toeristen te trekken? Zie jij het? In de Haltestraat ben je je leven niet zeker. Als je niet goed uitkijkt komen je kinderen daar onder een auto. En dat is dan een van de twee belangrijkste winkelstraten. In ieder toeristisch dorp sluiten ze zo'n straat af, maar in Zandvoort, ho maar. Daar moeten ze het ei van columbus nog uitvinden".

VVV: Zandvoorts weerbericht moet op de radio

Verloedering? Geen sprake van, vinden oud-korpschef Van Maris en hotelier Ronald Weilers. De twee bestuursleden van de Zandvoortse VVV vinden dat Zandvoort de toerist juist veel te bieden heeft. „Natuurlijk, het kan nog allemaal veel beter, maar verloedering? nee hoor".

De twee VVV-ers vinden dat eens uitgebreid aandacht besteed moet worden aan de vele pluspunten van Zandvoort. Van Maris heeft ze voor de gelegenheid allemaal op een rij gezet. „Allereerst natuurlijk de zee, het strand en de prachtige strandpaviljoens. We hebben Haarlem en Amsterdam als achterland, wat wil je nog meer. We hebben een treinverbinding tot vlak bij het strand. Voor een plaats met 16.000 inwoners hebben we een goed, uitgebreid en gevarieerd winkelaanbod en een grote verscheidenheid aan restaurants, van simpel tot zeer goed. We hebben het casino en het circuit en natuurlijk uitstekende surf- en zeilmogelijkheden". Weilers zit heftig te knikken. „Ja inderdaad, Zandvoort biedt uiteenlopend publiek een gezellige dag. Zowel de jetset als de gewone man kan hier aan z'n trekken komen. Iedere groepering heeft zijn eigen strandpaviljoen". De hotelier vindt dat de kleinere Zandvoortse hotels ook wel eens in het zonnetje mogen. „De toeristen zijn over het algemeen goed te spreken over de verzorging".

Weilers moet toegeven dat Zandvoort op het gebied van accomodatie achter ligt op andere toeristenplaatsen. „We hebben onvoldoende kamers met bad of douche en toilet en dat willen de mensen tegenwoordig. De hoteliers zullen moeten verbouwen, maar hebben daar het geld niet voor. Veel van hen kochten het hotel in de dure tijd en zitten dus met hoge vaste lasten. En dan ook nog twee slechte zomers, dan weet je het wel. En ze doen echt alles wat ze kunnen en de boel knapt ook heel langzaam op".

Van Maris meent dat Zandvoort bovendien behoefte heeft aan appartementenhotels en zogeheten low-budget-hotels. „We hebben in de zeventiger jaren een heleboel hotels verloren. Die gebouwen zijn in gebruik genomen door de sociale sector. Die had toen nog geld genoeg. Maar er is geen enkel hotel voor teruggekomen". Als het woord camping ter sprake komt trekt Weilers een vies gezicht. „Daar heb ik geen goed woord voor over. Het is droevig gesteld met onze campings. Het wordt hoog tijd dat de gemeente hier iets aan doet". Van Maris heeft nog meer op zijn wensenlijst. „Er is dringend behoefte aan een slecht-weer-accomodatie, een behoorlijke zaal voor concerten en voorstellingen en aan congresruimte".

De VVV-ers zijn het met de klacht van de ondernemers eens dat er onvoldoende gebeurt aan de promotie van Zandvoort. „Als de ondernemers bereid zijn het budget van de VVV te vergroten door lid te worden, dan kunnen we meer doen. En als wij Zandvoort goed verkopen komt dat weer ten goede aan de ondernemers. Zo het toch. Maar de Zandvoortse ondernemers laten hun privé-belangen te veel voorgaan boven het algemeen belang. Ze willen direct voordeel zien voor de eigen zaak en dat kan niet altijd. Het gevolg is dat er niets gebeurt. Ze worden geen lid van de VVV en steken geen geld in evementen", zegt Weilers. „Inderdaad, er is te weinig eenheid in het ondernemerswereldje van Zandvoort", vult Van Maris aan. Hij is van mening dat een bundeling van krachten Zandvoort op een hoger

peil moet brengen. „Om te beginnen moeten de ondernemers gezamenlijk gaan adverteren. Wat dacht je van een Zandvoorts weerbericht via de radio. Nu staat 's zomers de telefoon roodgloeiend met vragen over het weer. Zo'n weerbericht is toch een prachtige promotie".

„Zandvoort gaat achteruit en moet wel oppassen voor verloedering", vindt Weilers. „De hotelreserveringen lopen terug, het casino trekt minder bezoekers, het circuit doet wanhopige pogingen het hoofd boven water te houden en er is een groot verloop in de horeca. We moeten het tij keren en dat kan alleen maar via hechte samenwerking". Van Maris is van mening dat de gemeente het voortouw zal moeten nemen. „Het is nog steeds niet duidelijk waarvoor de gemeente kiest. Is Zandvoort een toeristenplaats waar ook nog mensen wonen of is het een woongemeente waar veel toeristen komen. Dat maakt nogal verschil. In het eerste geval zal een lege plek in het dorp bij voorbeeld bestemd worden voor een hotel en in het tweede geval voor woningbouw. En wij vinden dat er op het stadhuis een speciale beleidsafdeling moet komen voor toerisme en recreatie. Het is de enige industrie die Zandvoort heeft; daar eten de mensen van".

Weilers vindt dat de gemeente onvoldoende voorwaarden creëert om de toeristenindustrie te ontwikkelen. „Er wordt bij voorbeeld geen ruimte overgelaten voor nieuwe horeca-ondernemingen aan de boulevard". De hotelier denkt dat er meer ondernemers naar Zandvoort zullen komen als de VVV de gelegenheid krijgt het dorp beter te verkopen. „We hebben geld nodig om aan alle wensen tegemoet te kunnen komen. De ideeën zijn er wel".

VVV wil andere subsidieregeling

De Zandvoortse VVV doet al geruime tijd een beroep op de gemeente de huidige subsidieregeling te veranderen. Het bestuur is van mening dat de gemeente huisvestingskosten en personeelslasten voor haar rekening zal moeten nemen. Het bedrijfsleven zal via donaties de aktiviteiten moeten bekostigen. VVV-voorzitter Van Maris: „Zo gaat het in veel gemeenten. En wij vinden dat een eerlijke verdeling. Het apparaat wordt in stand gehouden met gemeenschapsgeld en het bedrijfsleven, dat het meeste belang heeft bij de promotie-aktiviteiten van de VVV, bekostigt de rest".

Op dit moment geldt voor de VVV een 50-50-regeling. De gemeente legt het bedrag dat de VVV jaarlijks aan donaties en provisie voor reserveringen ontvangt, er nog eens bij. De gemeente geeft echter nooit meer dan het maximum nadelig saldo. Haakt een van de donateurs af, dan verliest de VVV in een klap het dubbele bedrag. Van Maris noemt dit „een onwerkbare situatie".

Strandpachter Jan Filmer en hotelier Minko Meerburg:

„Zandvoorters kunnen niet samenwerken"

Zandvoort is een toeristenplaats en dat is echt geen uitvinding van de laatste paar jaar. Je kent dat liedje toch wel ,We gaan naar Zandvoort, al aan de zee, we nemen broodjes en koffie mee'. Ken jij zo'n liedje over Scheveningen? Ik niet. Ze zouden hier in Zandvoort inmiddels wel aan het toerisme gewend moeten zijn. Maar het lijkt er niet altijd op". Aan het woord is strandpachter Jan Filmer. Hij is tevens secretaris van de strandpachtersvereniging. Samen met zijn broer Andries staat hij al acht jaar op het strand.

Filmer vindt dat de gemeente wel degelijk rekening moet houden met de inwoners van Zandvoort, maar „ze moet dat niet overdrijven". „Je kunt niet blijven schipperen. Zandvoorters moeten er gewoon rekening

mee houden dat ze in een toeristenplaats wonen". Filmer vindt dat de gemeente beter moet inspelen op de ontwikkelingen in het toerisme. „Het verblijfstoerisme is afgenomen. Vroeger kwamen de mensen een hele maand en dan knipte je zo een boekje stoelen weg. (Maandkaart voor een strandstoel. red.) Die tijd is voorbij. De mensen hebben nu een auto en komen alleen als het mooi weer is. De gemeente moet inspelen op het dagtoerisme. Dat betekent dat ze in ieder geval moet zorgen voor brede toegangswegen en voldoende parkeerplaatsen".

Filmer vindt dat er in Zandvoort meer georganiseerd moet worden om de toeristen te vermaken. „Attracties zijn van groot belang. Laten ze eens beginnen met het organiseren van een feest ter gelegenheid van de opening van het badseizoen. Dat is toch fantastisch. Dan weet iedereen: het is weer zover. En aan het eind van het seizoen weer een feest. Om dat te bereiken zullen de ondernemers moeten samenwerken. En dat lukt gewoon niet goed hier in Zandvoort. Er zijn dertig identieke strandbedrijven. Wat is er nou makkelijker dan gezamenlijk drank inkopen of samen hoezen aanschaffen. Maar niks hoor. Het is hier „Ieder voor zichzelf". Dat heeft te maken met de mentaliteit van de Zandvoorters. Amsterdammers zijn heel anders. Die praten met elkaar en organiseren samen van alles. De Zandvoorters zijn eigenheimers, die willen altijd eerst weten wat het iets kost. De Amsterdammer kijkt eerst naar het mogelijk resultaat. Dat is een heel verschil", zegt Filmer.

De strandpachter weet wel een oplossing. Alle ondernemers moeten verplicht geld in een pot stoppen waarvan een of meerdere prominente figuren worden betaald die in Zandvoort evenementen organiseren. En de gemeente moet wat soepeler worden in het afgeven van vergunningen. Ze verschuilen zich op het raadhuis achter allerlei regelingen en verordeningen om initiatieven te kunnen tegenhouden. Ik krijg de indruk dat ze het daar allemaal veel te veel werk vinden. En dat kan natuurlijk niet in een toeristenplaats. De gemeente moet de ondernemers binnen de mogelijkheden alle medewerking verlenen".

Ook hotelier Minko Meerburg, voormalig eigenaar en exploitant van hotel Bouwes is van mening dat de Zandvoortse ondernemers onvoldoende samenwerken. „Er is een te groot verschil tussen de bedrijven en de belangen lopen sterk uiteen. Bovendien is de Zandvoorter teveel gericht op eigenbelang". Meerburg heeft grote moeite met de concurrentie van de particulieren die kamers verhuren aan badgasten. „De hotels staan half-leeg en de toeristen gaan naar de particulieren. Dat is een ongezonde ontwikkeling. De VVV zegt dat de toeristen het zelf willen. Dat kan allemaal wel, maar dan vind ik dat aan de kamers van particulieren dezelfde eisen moeten worden gesteld als aan de hotels. Dan is er sprake van eerlijke concurrentie. Nu niet".

Meerburg vindt dat er in Zandvoort meer gedaan moet worden voor de dagtoeristen. „Laat een paard en wagen tussen Bloemendaal en Zandvoort heen en weer lopen en zorg dat kinderen op ezeltjes kunnen rijden. Reken maar dat er belangstelling zal zijn voor een ritje. En je kunt toch ook driewielers met een dakje door het dorp laten rijden en huifkar-tochten door de duinen organiseren. Het is allemaal zo simpel. Ik begrijp niet dat niemand nog op dit soort ideeën is gekomen".

Voorzitter van de Zandvoortse afdeling van Horeca-Nederland Fred Paap vertelt dat meer dan de helft van de Zandvoortse hotels niet aan de moderne eisen, zoals die zijn neergelegd in de Europese hotelclassificatie, voldoet. Er worden onder meer eisen gesteld

aan het oppervlak, al dan niet stromend water, toilet op de kamer en roomservice. Afhankelijk van de voorzieningen krijgt een hotel 0 tot 5 sterren. Hotel Bouwes zou volgens Paap met moeite 2 sterren krijgen. En dat is dan het meest luxueuze hotel van Zandvoort.

Paap haalt fel uit naar de gemeente. „Ik stel het keihard, dat weet ik, maar de verloedering van Zandvoort begint bij het college. Wat kun je nu verwachten

van een burgemeester en wethouders die het onderling niet eens zijn. Niks toch". Paap vindt het onaanvaardbaar dat het college nieuwe initiatieven afhoudt. „Ik noem een eenvoudig voorbeeld. Er is een aanvraag ingediend voor het neerzetten van een grote glijbaan op het strand. Een proef van een halfjaar, gratis en voor niets. Wat denk je? Afgewezen. Nog een voorbeeld. Ik heb namens de Zandvoortse afdeling Horeca-Nederland bij B en W het verzoek ingediend voor het instellen van een gemeentelijke commissie recreatie en toerisme. Krijg ik een brief terug met veertien vragen. Hoe moet zo'n commissie eruit zien, welke bevoegdheden moet die commissie krijgen en meer van die vragen. Dat is toch niet te geloven. Als ik om zo'n commissie vraag horen ze te weten waar ik het over heb. Ze houden voor de zoveelste keer de boot af, dat is duidelijk.

Korpschef van de Zandvoortse politie H. Menkhorst:

„Veiligheid is voorwaarde voor ontwikkelen toerisme"

Een veilige badplaats is voorwaarde voor de ontwikkeling van het toerisme. Je kunt nog zoveel organiseren, als het niet veilig is komt er niemand meer. Aldus de Zandvoortse korpschef H. Menkhorst, hij wijst hiermee op de belangrijke taak van de politie in een toeristenplaats. De Zandvoortse politie heeft het grote aantal berovingen, vernielingen, mishandelingen, diefstallen en parkeerexcessen door middel van een gericht beleid drastisch weten terug te brengen.

Het Zandvoorts politiekorps zit sinds drie maanden in het nieuwe moderne witte politiebureau aan de Hogeweg. Een hele verbetering na de noodlokalen en het voormalig schoolgebouw. Het vriendelijke gebouw blijkt zelfs invloed te hebben op de stemming van de bezoekers. „De mensen reageren veel minder agressief dan voorheen", vertelt de receptioniste. Het Zandvoortse korps bestaat uit 63 leden. Dorpen met een vergelijkbaar aantal inwoners (ongeveer 16.000) hebben een veel kleiner korps. Dat Zandvoort naar verhouding ruim is bedeeld heeft te maken met de grote aantallen toeristen die 's zomers naar de badplaats komen. Zij bezorgen het korps handenvol werk. Ondanks de omvang van het Zandvoorts politiekorps (vergelijkbaar met een korps in een plaats met 35.000 inwoners) blijft de belasting zwaar.

„Het toerisme brengt veel problemen met zich mee", vertelt korpschef H. Menkhorst. „Allereerst bijzonder veel verstoringen van de openbare orde. Daaronder verstaan we mishandelingen, vechtpartijen, berovingen en vernielingen. Daarnaast hebben we een extreem hoog aantal diefstallen van en uit motorvoertuigen; surfplank eraf, radio eruit, wielen eraf, hele auto weg. Die dingen gebeuren elders ook, maar hier in versterkte mate. En dat is toch wel een stukje verloedering van een plaats. En dan hebben we hier te maken met parkeerexcessen. De mensen smijten hun auto maar ergens neer. Ze hebben hier meer aandacht voor het weggooien van een papiertje dan voor het parkeren van de auto. Dat tast de leefbaarheid in een gemeente aan".

De politie moet zorgdragen voor de veiligheid van inwoners en toeristen. Om dit in Zandvoort te bereiken heeft het korps dit jaar extra aandacht besteed aan het bestrijden van verstoringen van de openbare orde, van diefstallen en parkeerexcessen. Deze nieuwe aanpak heeft succes gehad. Voor het eerst sinds jaren is het aantal problemen op dit gebied drastisch afgenomen. Menkhorst: „Je zult als korps toch moeten kiezen. Je kunt niet alles tegelijk aanpakken. Het gewone politiewerk gaat ook door".

Om het aantal parkeerexcessen, diefstallen, vernielingen, vechtpartijen en berovingen terug te dringen heeft de Zandvoortse politie een zogenoemd repressief beleid gevoerd. „Het preventieve werk heeft geen enkel resultaat opgeleverd. Dat is bij voorbeeld het verspreiden van affiches en folders met waarschuwingen voor diefstal. Het opsporen en aanhouden van verdachten en het wegslepen van fout-geparkeerde auto's heeft wel effect. We pakken zoveel mogelijk zaken op en proberen het zo minder interessant te maken om in Zandvoort rottigheid te komen uithalen".

Menkhorst vertelt dat de prioriteiten die de politie

legt direct te maken hebben met het toerisme. „Je kunt de veiligheid van burger en toerist niet scheiden, maar wel onderscheiden. Tenslotte is ook de Zandvoorter gebaat bij maatregelen die de veiligheid van de toeristen moeten verhogen.

Burgemeester Machielsen: Ik sta buiten de politiek

Burgemeester Machielsen van Zandvoort beheert de portefeuille economische zaken waarvan toerisme en strandexploitatie deel uitmaken. Hij is het die het beleid ontwikkelt op dit gebied. Machielsen bleek niet bereid zijn visie op de ontwikkeling van het toerisme te geven. „Ik heb me bezonnen op mijn positie", zei de burgervader. „Ik sta buiten de politiek. Ik heb geen politieke partij achter me. En vanuit die positie wil ik buiten het strijdgewoel blijven. Een burgemeester met een politiek-gevoelige portefeuille staat alleen. En toerisme en recreatie liggen hier zeer gevoelig. Ik kan ze als persoon best aan. Ik ben VVD-er en behandel ze op liberale wijze, maar kan uit hoofde van mijn positie als burgemeester, geen ruggespraak houden met m'n partij. Ik bespreek de zaken uit m'n portefeuille alleen met de drie wethouders. Zij kunnen steunen op de partij en het partij-overleg, maar dat kan ik, als burgemeester, niet doen. Ik moet mijn werk politiek verdedigen, zonder politieke achterban. Dat is een moeilijke positie. Voor mijn visie verwijs ik dan ook naar de nota's van aanbieding van het college".

Het is juist om deze reden dat lang niet iedereen het er mee eens is dat burgemeester Machielsen deze, voor Zandvoort zo belangrijke portefeuille beheert. „We willen een politiek aanspreekbaar figuur, we willen iemand die verantwoording moet afleggen voor wat hij doet", zeggen de Zandvoorters die vinden dat op het raadhuis veel meer aandacht besteed zal moeten worden aan beleidsontwikkeling op het gebied van het toerisme.

Ex-hotelier en voormalig VVV-bestuurslid Hein Hoogland:

„Zandvoort heeft chronisch gebrek aan geld"

De 72-jarige Hein Hoogland weet van geen ophouden. Sinds een half jaar voert hij een horeca-adviesbureau in de badplaats. Na 22 jaar noeste arbeid in de hotellerie, beperkt hij zich nu tot het geven van adviezen aan jongere collega's. Midden in het dorp prijkt nog steeds hotel Hoogland dat hij vanaf '56 heeft opgebouwd tot een drie sterren-hotel in de eerste categorie. Vier jaar geleden heeft hij het verkocht.

„Zandvoort? Slopen en weer opbouwen". Hein Hoogland windt er geen doekjes om, alhoewel hij het nauwelijks hardop durft te zeggen. „Neem nou de noordboulevard. Dat is toch een afgang. Wie gaat daar nou voor z'n plezier wandelen. Ik niet. Er moeten daar terrassen komen en woningen afgewisseld met hotels en restaurants".

Hoogland wil in geen geval de indruk wekken als zou hij alleen maar kritiek hebben. „Je hebt altijd kankeraars en met kankeren bereik je niets. Niet zeuren, doe er wat aan, is mijn devies". Hoogland zit nog boordevol ideeën. Als het aan hem ligt gaat er een witte tornado door Zandvoort.

„Zandvoort verloedert inderdaad, maar we zitten dan ook pal bij Amsterdam", verklaart de energieke ondernemer. Hij is ervan overtuigd dat de verloedering met vereende krachten kan worden tegengegaan. „Hèt grote probleem in Zandvoort is chronisch gebrek aan geld. De VVV heeft onvoldoende financiële middelen om de badplaats te verkopen. Het organiseren van grootschalige evenementen kost vaak te veel geld. Ondernemers hebben te weinig verdiend om te kunnen investeren. Die situatie moet worden doorbroken. Er moet geld komen. De inspanning van de ondernemers — die mensen werken zich echt te pletter — moet worden beloond met een injectie vanuit gemeente en rijk. Voor de kleinere ondernemers is het vaak vechten tegen de bierkaai. En dat mag toch niet. Wat die mensen doen is belangrijk voor ons. Zandvoort leeft van het toerisme. Dat moeten ze daar op het raadhuis gaan inzien. Er valt geld te verdienen in de toeristenindustrie, maar dan moet de gemeente dat wel mogelijk maken. Nieuwe investeerders moeten de ruimte krijgen. Volgens mij krijgen ze nu nauwelijks een kans".

Hoogland geeft Formule I-baas Bernie Ecclestone groot gelijk als hij het circuit een troep noemt. „Het ís toch ook een rotsooi en het circuit is van groot belang voor Zandvoort. Honderden gemeenten in Nederland zouden op hun knieën smeken om zo'n attractie binnen hun grenzen", zegt de ex-hotelier met stemverheffing. Hoogland is dol op Zandvoort. „Noem mij een badplaats waar zoveel te beleven valt. We hebben een prachtig strand waarop je kunt zonnen en wandelen. In de duinen eten de vossen uit je hand; de strandpachters schenken fantastische koffie; we hebben een gezellige dorpskern; er zijn restaurants voor iedere beurs. Maar we hebben helaas te weinig hotels, dat is waar. We missen grote klasse-hotels en hotels met een zeker comfort die toch betaalbaar zijn".